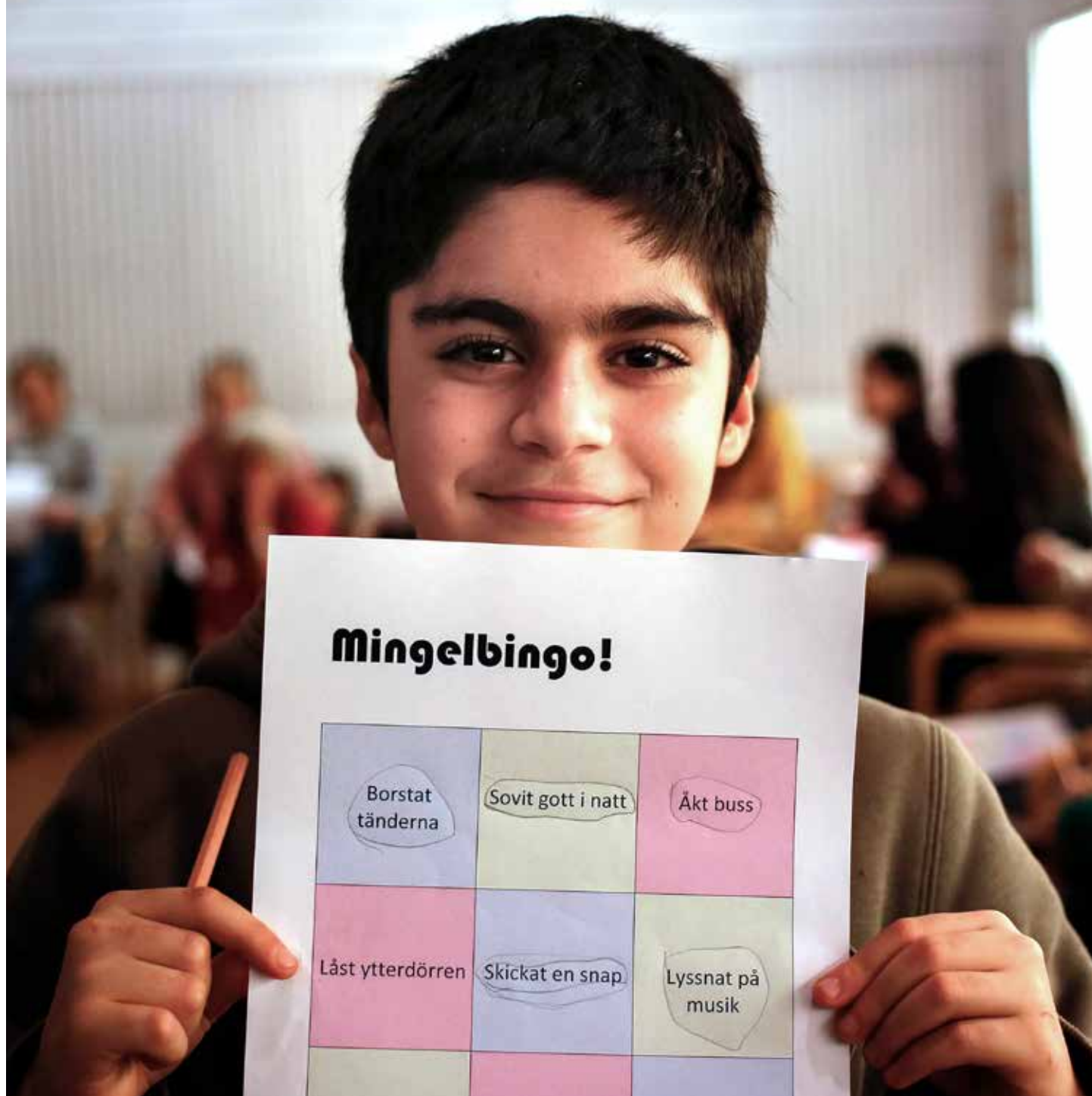

I huvudet på barna'

Dialog med barn i Göteborg om barnkonventionen.

Barns rättigheter - mänskliga rättigheter

Den 1 januari 2020 kommer barnkonventionen att bli svensk lag. Vi i ungdomsfullmäktige tror att detta kommer att förändra sättet vi arbetar med barn och ungas rättigheter. Barns rättigheter kan inte längre behandlas som ett sidospår. Det kommer att vara en lagstadgad skyldighet för alla vuxna att leva upp till barnkonventionen.

Därför är det viktigt att vi uppmärksammar och samtalar om vad det innebär i praktiken att barnkonventionen blir lag. Göteborgs Stad har en betydande roll för unga och därför ett särskilt stort ansvar att leva upp till barnkonventionen. Den här texten är en del av ett viktigt arbete, att se hur barnen själva ser på barnkonventionen och de utmaningar de möter i sin vardag.

Arbetet med barns rättigheter tar aldrig slut. Tvärtom. Barnkonventionen behöver göra ett starkare avtryck i alla stadens rum.

*// Edvin Johansson
vice ordförande i ungdomsfullmäktige*

Innehåll

Barns rättigheter - mänskliga rättigheter	2
1 Uppdrag	4
1.1 Syfte och tillvägagångssätt	4
1.2 Barnkonventionen och dess huvudprinciper	4
2 Dialoger kring barnkonventionen	5
2.1 Artikel 2 - Barns rättigheter	6
2.2 Artikel 3 - Barns bästa	7
2.3 Artikel 6 - Barns rätt till liv, överlevnad och utveckling	10
2.4 Artikel 12 - Barns åsikter	13
3 Dialoger om barns utmaningar	16
3.1 Segregation	16
3.2 Rasism	17
3.3 Brist på mötesplatser	18
3.4 Relationer	19
3.5 Ekonomiska förutsättningar	20
3.6 (O)jämsställdhet	22
4 Sammanfattande reflektioner	24

1 Uppdrag

Från och med den 1 januari 2020 blir barnkonventionen svensk lag. Med anledning av detta har avdelningen för mänskliga rättigheter vid Stadsledningskontoret fått i uppdrag att göra en kartläggning för att få en bild av hur väl barnkonventionen efterlevs i stadens förvaltningar och bolag. En viktig del av detta uppdrag är att i enlighet med den nya lagen fånga upp barns röster.

1.1 Syfte och tillvägagångssätt

Syftet med detta underlag är att låta barn beskriva sin syn på barnkonventionen, sina rättigheter och utmaningar i Göteborgs Stad.

- » Vad betyder barnkonventionen för barn idag?
- » Vilka utmaningar står barn inför idag?

Underlaget har sammanställts utifrån djup och gruppintervjuer med trettio barn med olika bakgrunder. Barnen är mellan 4–17 år gamla och bor i olika stadsdelar såsom Angered, Askim-Frölunda-Högsbo, Centrum, Lundby, Västra Hisingen och Östra Göteborg. De barn som deltagit som informanter i underlaget har lokaliserats via stadens olika förskolor, ungdomsråd, egenorganiserade grupper samt ungdomsfullmäktige. Underlaget som sådant gör inte anspråk på att representera alla barn i staden utan vill bidra till att ge en bild av hur barn i Göteborg har det. Underlaget börjar med en kort introduktion till barnkonventionen och dess grundläggande principer. Därefter kommer ett axplock av de dialoger som förts med barnen att redogöras. Dialogerna tematiseras utifrån de fyra grundläggande principerna i barnkonventionen och kommer att belysa barnens egna tankar. Därefter kommer ett antal olika utmaningar som barnen själva gett uttryck för beskrivas. Föreliggande underlag kommer sedan att avslutas med en kortare reflektion kring de insikter dialogerna gav.

1.2 Barnkonventionen och dess huvudprinciper

Barnkonventionens uppgift är att säkerställa barns rättigheter och intressen i samhället. Den har 54 artiklar som sträcker sig över alla verksamheter i samhället där barn är berörda, det gäller exempelvis kultur, utbildning, migration och socialtjänst. Barnkonventionen har fyra grundläggande principer som utgår från artikel 2, 3, 6 och 12. Artiklarna berör rättigheter som icke diskriminering, barnets bästa, barnets rätt till liv och utveckling samt åsiktsfrihet och påverkansmöjligheter. Barnkonventionen ställer krav på samhället för barnens skull.

Det innebär att makthavare, yrkespersoner och vårdnadshavare i alla beslut inte bara ska ha med barnens perspektiv utan också ge dem möjligheter att påverka saker som berör de själva.

2 Dialoger kring barn- konventionen

Föreliggande underlag är ett resultat av ett antal samtal med en mindre grupp barn bosatta i Göteborg. Underlaget har inte någon ambition av att beskriva alla barns perspektiv i staden utan snarare att skapa en känsla för de resonemang som en del barn för. Underlagets främsta syfte är att bidra med barns brukarperspektiv till Stadsledningskontorets kommande kartläggning kring stadens barnrättsarbete.

Dialogerna med barnen vittnar om att det finns en god kännedom kring barnkonventionen och de olika rättigheter som inbegrips i den. När barnen tilläts associera fritt kring barnkonventionen dök det upp ord som regler, skydd och mänskliga rättigheter. I en del av samtalen beskrevs barnkonventionen som en typ av regelbok att följa för att barn ska ha det bra i samhället. Andra beskrev barnkonventionen som ett skyddande dokument så att barn inte ska fara illa under vuxnas ledning. Vissa beskrev barnkonventionen som en maktgivare för barnen med syfte att se till så att deras röst inte hamnar mellan stolarna.

”Att barn inte ska bli ledsna.”

Axel, 6 år

”Det är som ett liksom skyddsnät, så om någonting går fel så blir det lättare att vi får hjälp och stöd av lagen, så att vi kan skydda oss själva.”

Vera, 15 år

”Jag tycker det är viktigt att det finns något som finns för oss också, det känns som att vi blir mer involverade. Jag menar de mänskliga rättigheterna gäller ju oss också såklart. Sen tänker jag att de vuxna liksom annars kan såhär bossa väldigt lätt.”

Charlie, 14 år

”För att vuxna kanske kan skada barn.”

Stina, 4 år

”Då tänker jag att vi barn också ska få bli hörda för till exempel ifall man går och ska rösta någonstans, det är alltid sådär att du ska vara 18 år och så. Men jag tänker ifall, säg nu till exempel jag är svensk medborgare jag har bott här hela mitt liv, jag är 15 bast, jag tycker något är jättefel i samhället. Vi ska bli hörda exakt såhär som den här gruppen, så att vi kan prata med politiker och säga våra åsikter. För de som bestämmer där uppe, alla dom är över 18 år. Det dom bestämmer påverkar oss inte dem, så det är bra att vi får bli hörda.”

Adam, 15 år

2.1 Artikel 2 - Barns rättigheter

När det kommer till rättigheterna som inbegrips i barnkonventionen la barnen tonvikt på grundläggande rättigheter såsom mat, skolgång, hem och sjukvård. Det var dessa rättigheter som samtliga ansåg att alla barn i Göteborg hade tillgång till. Utifrån det menade informanterna att alla barn har det lika.

Artikel 2
Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.

”Att äta frukost och dricka mycket.”

Millie, 4 år

”Att man får gå i skolan och lära sig att läsa böcker.”

Ellis, 5 år

”Att barn har rätt till mat, kläder, skola och ett hem.”

Sofia, 12 år

Det fanns också ett antal barn som hade en bredare syn på barns rättigheter. I samtalen framgick det att skydd mot olika typer av inskränkningar på ens identitet var lika självklara. Det fanns också barn som lyfte fram andra rättigheter kopplade till olika diskrimineringsgrunder samt migration.

”Att alla ska få vara med.”

Agnes, 6 år

”Jämställdhet, att de ska vara jämnt mellan båda könen, vare sig man är kille eller tjej.”

Mahmoud, 16 år

”Barn har rätt att se ut hur de vill. De har rätt att vara dom de vill. Barn och alla vuxna, det gäller alla, alla har rätt att älska den dom vill utan att bli mobbade.”

Sofia, 12 år

”Om det börjar kriga i något land, då kan man bara åka ifrån det landet till ett annat land som Sverige där det inte är krig.”

Louie, 6 år

”Barn har rätt att inte bli kränkta för sin hudfärg eller bakgrund.”

Robin, 12 år

2.2 Artikel 3 – Barns bästa

I dialogerna lyfts det också fram tankar kring barnets bästa. Både bland yngre och äldre barn fanns de som ansåg att föräldrarna hade ytterst koll på deras bästa. Trots att en del barn beskrev en god förståelse att kunna resonera kring sitt bästa, litade inte alla på sin ringa erfarenhet. De menade att deras föräldrar eller vårdnadshavare hade ett helhetsperspektiv och därför också var mest lämpade att ta beslut. Det fanns också andra barn som ansåg att de själva hade full koll på sitt eget bästa. Barnen i fråga menade på att de kände sig själva bättre än någon annan och därför kunde ta goda beslut.

Artikel 3

Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas det som bedöms vara barnets bästa.

”Det är mina föräldrar. För dom tänker på din framtid, dom tänker vad som är bäst för dig om du gör detta. Jag tänker, vi tror något är bäst för oss själva för nu, men det kan bli något jättedåligt sen.”

Ali, 15 år

”Det kan vara en själv som vet bäst.”

Ebba, 6 år

”Men det är nog lite olika. Men jag tycker ändå att jag känner mig själv ganska bra ändå, eller hyfsat konsekvenstänk och ganska bra koll. Jag har ingen pärm jag går runt med men jag har bra koll och tänker man skola och allt sådant, har jag koll på själv. Men det är mest jag, sen visst ibland mina föräldrar kanske, för de har levt längre liksom. Innan tänkte jag att det bara var jag, men sen fick jag en lillebror för inte så längesen och då tänker jag på honom, när han tycker såklart att de bästa för honom är att skippa maten och få glassen direkt och det är inte så bra. Och han tror säkert att det är det bästa för honom, så det är säkert grejer som jag tror är det bästa för mig som inte är det, så efter så tror jag att de finns säkert grejer som de har bättre koll på som jag tror att jag har stenkoll på helt exakt.”

Charlie, 14 år

”Mamma, pappa och fröken. För att vi inte ska äta godis och inte göra dumma saker.”

Millie, 4 år

”För mig är det jag. Det är för att jag är den enda som förstår mig själv och liksom, det är ingen annan som kommer förstå exakt och hur jag vill ha det. Typ ingen, asså jag är den enda som kan bestämma mitt liv och hur jag vill ha det och så, så jag tror inte att någon skulle veta hur jag vill ha det, för alla tycker att jag är en krånglig person.”

Sarah, 13 år

För barnen är uttrycket barnens bästa sammankopplat med att bestämma över barnen. Samtidigt beskriver vissa barn vikten av att låta barn styra sina egna liv.

Det är ett sätt för dem att utvecklas och mogna.

”Det är väl snarare att de har makten, men de ger oss makten. Men de kan ta tillbaka den när de vill.”

Aron, 17 år

”Asså, det är ju såklart mina föräldrar, men jag typ bestämmer över mig själv. Min kropp förstår du? Men jag tror att mina föräldrar har hjälpt mig på vägen och när jag har blivit äldre har jag fattat själv.”

Dona, 14 år

”Jag tänker, ju äldre man blir desto mer ansvar tar man för sig själv typ. Asså jag menar, det är ju inte så att mina föräldrar eller vårdnadshavare nu skulle bara liksom kunna säga vad som helst, och jag skulle säga: Javisst, absolut. Det är väl snarare att de släpper lite på tyglarna och ger en mer frihet ju äldre man blir. Dels för att man ska lära sig att ta det ansvar som det är att vara en individ, asså eget ansvar.”

Majsen, 16 år

Enligt barnen finns det dock saker som de själva bör bestämma över. De uttrycker att föräldrarna i sådana fall bör ha en rådgivande roll men att beslutet måste ligga hos barnet självt. Barnen ger olika exempel på saker de själva bör bestämma över. De mest återkommande teman är skolval och fritid men det ges även andra exempel. Barnen uttrycker att de inte finns tillräckligt många arenor de har möjlighet att påverka i, därför är det viktigt att få bestämma över dessa saker.

"Jag har fått vara med och bestämma mat hemma. Då åt vi spagetti och köttfärssås eller makaroner."

Abigail 4 år

"Hur min framtid ska bli, asså det är jag som väljer. De valen jag gör i livet det är det som kommer påverka hur det kommer bli. Gymnasievalet, ifall jag väljer att plugga eller inte. Hur ska jag lägga upp mitt plugg, jag har prov imorgon, ska jag läsa två sidor eller 30 sidor? Ska jag satsa på MVG eller bara nöja mig med godkänt?"

Julia, 15 år

"Hade jag sagt att jag tänker hoppa av skolan och bli uteliggare. Flytta hemifrån och bo på gatan, så hade dem tyckt att de inte var en så bra idé: "Det tycker vi inte att du ska göra". Men asså jag fick välja hyfsat, när jag skulle välja gymnasiet fick jag ändå välja hyfsat fritt och så. Samma där, dom har sina: "Det här tycker vi att du ska göra och det här kanske är en dummare idé." Men det är ändå jag som bestämmer var jag vill gå, hade jag velat gå bygg då hade jag fått det även om de hade sagt: "Du har ju poängen för annat." Men de har mer varit såhär, vi vill att du ska göra det bästa utifrån det du vill bli. Vill du bli lärare eller historiker, så kämpa för det då och bli det. Vill du bara bli byggarbetare, så bli byggarbetare då."

Wilhelm, 17 år

"Jag får bestämma om jag vill gå på kalas eller inte."

Agnes, 6 år

"Fritiden ska barn bestämma över själva. För att det är liksom ens intressen och vad man vill göra, Jag tycker inte att föräldrar ska tvinga på en att gå en sport om man verkligen inte gillar det."

Rasmus, 14 år

"Om man tänker att de (föräldrarna) har makten i huset och sen är man i skolan liksom. Men man måste ändå lära sig att ha egen makt och då är fritiden en bra grej, man får göra något som man själv tycker är roligt vilket är viktigt i många andra syften liksom."

Charlie, 15 år

”Hur man ska klä sig.”

Louie, 6 år

Jag tycker det (barnkonventionen) är jättebra för att de är så pass många föräldrar som skiljer sig då har barnen mer rätt att bestämma, men jag vill bo kanske hos pappa för att jag trivs mer eller jag vill bo hos mamma, för där trivs jag mer än hos pappa, så då får barnet mer rätt att bestämma vart den vill bo, och särskilt när det tas upp i domstol då.”

Vera, 15 år

2.3 Artikel 6 – Barns rätt till liv, överlevnad och utveckling

Barns rätt till fritid framgår som viktig för deras utveckling eftersom de får bilda egna relationer utanför familj och skola. Barnen ser att det finns många fördelar med en egenvald fritid däribland social kompetens, psykisk hälsa samt förbättrad prestation generellt. Fritiden är en viktig arena för barnen att få utvecklas som egna individer i olika miljöer därför värderas det högt bland barnen som en rättighet och en självklarhet.

Artikel 6

Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling.

”Om man bara sitter inne på sitt rum så behöver man inte utvecklas som människa. För då finns det inte några krav på en än dom föräldrarna sätter på en. ”

Majsen, 16 år

”Men jag tror det är bra för prestationerna i skolan också att få komma och hänga med andra, man mår ju bättre.”

Wilhelm, 17 år

”Man får leka mycket.”

Melody, 6 år

”Men även om man har det bra hemma och bra i skolan, jag menar det tar bort mycket av det sociala, man tappar väldigt mycket förmågor som man annars hade fått liksom.”

Rasmus, 15 år

”Att man får vara ledig lite.”

Ebba, 6 år

Det framgår också i dialogerna att barnen anser staden har ett stort utbud av aktiviteter för unga. Barnen beskriver ett Göteborg som är rikt på kultur och föreningsliv som tillgängligt både geografiskt och ekonomiskt. De beskriver olika typer av aktiviteter som kan attrahera olika barn oberoende av ekonomiska förutsättningar. Den genomgående positiva bilden vittnar också om barnen som välinformerade och därmed kan utnyttja de resurser som finns till deras förfogande.

”Det finns jättemånga, när man vill utöva en sport. Föreningar! De finns allt möjligt, sådana jätteseriösa föreningar, mindre seriösa, sådana där man inte behöver betala något.”

Ali, 15 år

”Kulturmässigt är Göteborg en skitbra stad, asså alla museer, alla sådana grejer.”

Majsen, 16 år

”Att man får leka och inte behöva sitta och knappa på en dator.”

Ebba, 6 år

”Sen har vi ju Frölunda biograf, så att även om man har dåligt ställt hemma så kan man alltid se på bio liksom, så att man inte liksom hamnar utanför, alla ba: Har du sett Avengers End Game? Men jag har inte råd med det till exempel, men då är det liksom femtio spänn på Frölunda kulturhus, då kanske man får samla ihop sin veckopeng och skramla ihop det.”

Vera, 15 år

”Att man får mera grejer än vuxna.”

Zoe, 6 år

Föräldrar spelar en fundamental roll i att möjliggöra en fritid för barnen. Genom att söka sig till information om aktiviteter barn kan de också öppna upp ytterligare möjligheter för barnen. Det är inte alla föräldrar som har tillgång till den informationen och riskerar därmed att missa erbjuda sina barn att delta i olika aktiviteter som finansieras av staden. Det är inte helt ovanligt att de är välutbildade familjer som i större utsträckning har tillgång till sådan information genom kollegor eller vänner¹. Därför är breda och lättillgängliga informationsatsningar viktiga för att sprida kännedomen i fler led som sträcker sig utanför de vanliga strukturerna.

---

1 Se studien: Exploring Equal Opportunities: Children's Experiences of the Swedish Community School of Music and Arts (2018). Skrivna av Cecilia Jeppsson och Monica Lindgren.

”Det beror på hur mycket ens egen familj uppmuntrar en till att göra saker, informerar och tillåter. Jag blev väldigt uppmuntrad till att spela musik och hänga här (Arena 29) men jag tänker sådana som inte gör det. Sådana människor som inte har sådana föräldrar har ju mycket svårare att hitta hit.”

Aron, 17 år

Vidare beskriver barnen fritidsgårdar och ungdomshus som viktiga möjliggörare och samlingsplatser för unga. Att ha tillgång till en sådana resurser hjälper de att få igenom saker de vill göra med rätt stöd.

”Det finns flera fritidsgårdar. I varje fritidsgård finns det olika aktiviteter som typ vissa gillar ju inte sport, vissa gillar ju sport mer än att rita, det finns saker för alla. Det mesta är ju gratis eller oftast då och är det liksom bra för alla kan ju vara med, alla som inte har något att göra och så, det är jättebra. Det finns olika fritidsgårdar på olika ställen, så om jag bor någonstans här i Göteborg men sen så måste jag åka långt, asså det behövs ju inte för att de finns överallt, så det är ju bra.”

Sarah, 13 år

”Men om jag vill åka till Örebro, som ni vill nu till Lost City, så måste man betala galna pengar. Fast jag kan fråga om det jag vill, det jag känner för. Förr förra året typ, var det en grupp ungdomar som hade planerat en resa till London för att kolla på en Champions League match, så ifall man ha sådana människor vid sin sida, som kan hjälpa dig med dina drömmar och så. Typ häromdagen sa de till mig, vad vill du bli när du blir stor? Jag sa, jag vill bli pilot, Kan du lita? En månad efter jag sa det till dom, jag satt och körde flygplan, jag svär. Jag satt i ett flygplan och fick styra själv. Genom, ungdomsrådet. Så länge man har någon som kan hjälpa en så är det bra att vara ung, för du får testa på massa saker som du kanske inte kan när du blir äldre, när du blir äldre du har jobb, du kanske inte har tid att åka till Örebro som du har alltid önskat, eller Champions League eller landslagsmatch sådär. Man får vara med och arrangera och planera och se hur det är att vara stor, få uppleva saker som du vill uppleva.”

Adam, 15 år

”Att man får vara här (Majken).”

Sofia, 12 år

Det ska nämnas att ingen av barnen som deltagit i underlaget har någon synlig funktionsnedsättning. Vidare har ingen av barnen talat om sig själv i termer av att vara en person med funktionsnedsättning. Vad studier från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) visar dock är att barn med olika funktionsnedsättningar möter större hinder än andra barn när de vill skapa sig en fritid. De främsta hindren är bristen på tillgänglighet och att aktiviteterna inte är anpassliga för barnen.

En annan grupp som bör lyftas fram är hbtq-barn. Även här visar studier på att förutsättningarna till att skapa en fritid är begränsad. Eftersom dessa barn i större utsträckning våld, hot om våld och diskriminering har de också en sämre hälsa. En av konsekvenserna av detta är de kända sig passiva och inte haft orken att ta initiativ till meningsfulla aktiviteter. En del hbtq-barn beskriver också att ett bristen på kompetens bland personal i olika sammanhang leder till ett problematiskt bemötande, vilket också blir en ytterligare börda för barnen. Avslutningsvis är det därför viktigt att poängtera att stadens utbud av aktiviteter skiljer sig avsevärt mellan olika grupper av barn.

2.4 Artikel 12 – Barns åsikter

I dialogerna framgår det att barnens syn på sina påverkansmöjligheter varierar. En del har ett stort självförtroende och ser att de äger ett stort inflytande i processer som påverkar dem medan andra barn känner sig mer begränsade. Det finns ett antal olika forum och verktyg som barnen beskriver som effektiva att verka i och genom, en av dessa arenor är skolan, men även andra nämndes.

Artikel 12

Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter utifrån barnets ålder och mognad.

”Om det handlar om någonting gällande skolan. Jag är inte en blyg person, jag skulle gått rakt på sak under ett klassråd eller liknande.”

Miranda, 12 år

”Jag skulle gått till borgmästaren.”

Millie, 4 år

”Jag skulle gått hit (Arena 29), men det beror på lite vad det är för saker. Man kan komma hit och snacka lite med personalen. Och om personalen inte kan hjälpa dig så finns det så mycket kontakter här så det finns liksom, så man kan göra allting.”

Wilhelm, 17 år

”Jag skulle prata med fröken, för fröken är närmast.”

Louie, 6 år

”Jag tänker att ungdomsfullmäktige är ju speciellt på det sättet för att det är folkvalt, så alla kan ju inte komma med och vi har ju ett visst antal platser. Men nästan varje stadsdel har ju ett ungdomsråd eller ett ungdomsforum på något sätt, även om alla kanske inte hyperaktiva så går det att göra de mer aktiva. Samtidigt så finns det också elevråd i varje skola eller ska finnas. Man kan ofta organisera sig genom fritidsgårdar på olika sätt eller typ starta ett band och gå på det sättet.”

Rasmus, 15 år

**”Man kan ju också skaffa sig makt via sociala medier. Asså typ Greta, asså hade det inte varit sociala medier så skulle hon inte ha någon makt förutom en unge med plakat ut-
anför regeringen liksom, asså om man säger så. Men med sociala medier har hon lyckats fånga upp en rörelse som är global nu. Och nu har hon fått många som kan lyssna på henne via sociala medier och internet. Hennes message når ut till alla och har liksom fått barn att skolka/strejka.”**

Vera, 15 år

I dialogerna uttrycktes det även svårigheter att få sin röst hörd eller sina önskemål tagna seriöst. Exempelvis ansågs skolan vara en arena för inflytande av vissa och för andra tvärtom. Därför är frågan kring barns påverkansmöjligheter sedd både ur ett positivt och ett negativt perspektiv, eftersom skolan upplevs vara problematisk.

”Men det är sådana här grejer. Till exempel i min skola, vi ville ha en gräsfotbollsplan när jag gick i nollan. Jag går i nian nu, den kommer denna sommaren. Men när vi gick i nollan sa de att de skulle fixa den samma år.”

Adam, 15 år

”Vi gör ju en festival nu med klassen, vi var då på Konsthallen då och hade blivit inbjudna dit jag och en kompis för att prata om festivalen Playground, för de hade någon grej om barns rättigheter eller något sånt. Så vi satt där i tre timmar och lyssnade på massa vuxna som pratade om att barn inte bara ska vara dekoration utan barn ska få ta plats och massa såna där grejer. Sen när det äntligen var vår tur att prata, så fick vi prata i två minuter. De ställde två frågor typ: Vad tycker ni om Göteborg? Och vad ska vi svara på den frågan? För det första hade de inte med sammanhanget att göra och för det andra så, ja, Göteborg är väl bra? Jag menar, vad ska man svara på det? I vilket sammanhang? De nämnde aldrig Playground och de säger att barn inte ska vara dekoration. Vad var vi? Vi kom dit på grund av att vi var barn och de ville visa, vi har med barn i en diskussion om barn. Vi satt där i fyra timmar. Så det var jätteskumt.”

Miranda, 12 år

” Vi kunde inte ens fixa en bal. Vi strugglade med, ska vi samla in pengar från allihopa? Vi sa till vår rektor att vi ville ha bal och han bara kollade på oss, skrattade och gick därifrån.

Adam, 15 år

”Vi blev inte ens hörda i vår egen skola.”

Julia, 15 år

3 Dialoger om barns utmaningar

Under dialogerna med barnen fanns ett antal teman som återkommande dök upp. Det var utmaningar som barnen själva stod inför eller som de bevittnade på nära håll. En del teman uttrycktes av de äldre barnen och andra av både yngre och äldre barn. Vid en närmare anblick på följande teman kan man uttyda direkta kopplingar till mänskliga rättigheter. Nedan följer ett utdrag av de samtal som rörde de utmaningar barnen identifierade.

3.1 Segregation

Några av de problem som återkom i samtalen var segregation mellan olika stadsdelar och varierande utbildningskvalitet runt om i staden. Barnen menar att grundförutsättningarna är lika för alla men att kvalitet och utbud varierar.

”Asså det här är ett jättestort problem, segregationen. Det är liksom Angered mot stan (Centrum), att det är två grupper. Att det inte ska vara vi mot dom, dom mot oss, det ska vara blandat. Det är också fördomar och sådant, att de växer fram konflikter mellan svenskar och invandrare. Oavsett vem som har rätt eller fel så skulle man bara se vilka grupper det finns, förstår du? Asså inne i stan är det fina lägenheter och hus, medan här borta typ i ”utsatta” områden kan det vara mindre fint. Asså om man kollar miljön, bostäderna är sämre och utslitna och så. Det är det. Det blir fortfarande uppdelat, asså de i stan, jag tror inte att de skulle vilja komma hit frivilligt för att de ser ut på ett sätt som de inte är vana vid.”

Dona, 14 år

”Jag tänker först och främst på skolan, att de skolorna med mindre pengar har alltid sämre lärare. För de lärare som är bra som skolorna vill ha, går till de skolorna med högst lön och de rikare skolorna som ofta ligger i rikare områden. Så om man bor ”fel” rent geografiskt betyder det ofta sämre skolor.”

Aron, 17 år

”Jag tycker inte vi har samma rätt till lika bra utbildning. Jag har ju gått i skolan i de fina stadsdelarna och sen i den skolan där jag går nu, asså det är helt skilda världar. I min gamla skola där hade vi alltid, ständigt samma lärare, en tant genom hela lågstadiet och sen en tant i hela mellan-

stadiet, så man hade samma uppsättning av lärare. Men i min nuvarande skola där slutar lärarna omlott hela tiden och det är så svårt att vi bara ska ha samma lärare, det är som ett mirakel från gud om vi har en svensklärare mer än ett halvår. Tänk dom barnen som bara växt upp i de här skolorna, asså de kommer inte få samma utbildning och de kommer att få det så mycket svårare sen i gymnasiet sen om de börjar i samma gymnasieklass som någon annan från någon finare stadsdel.”

Vera, 15 år

”Förra året hade vi en vikarie under varje fysiklektion, vi lärde oss ingenting. Vi hade fysik, en sån biff-biff (välbyggd person) kommer in i vårt klassrum, så sa han bara: Fysik, det är inget jag kan. Så slänger han pappret och säger: Vi ska prata om hur man får bra betyg istället. I trettio minuter så pratade vi om hur man skulle få bra betyg att man ska plugga, gå till biblioteket efter skolan, att man ska fråga föräldrarna om hjälp, föreslog vi. Till slut sa han bara: Allt är fel, man ska fjäska.”

Adam, 15 år

3.2 Rasism

I dialogerna beskrevs även rasism som en del av barnens liv. De erfarenheterna som lyftes upp i samtalen rörde begränsande normer, negativa stereotyper och diskriminering.

”Det var en situation som var så himla irriterande. En tjej jag var med som jag hade prata med lite tidigare frågade: Är du adopterad? Jag ba: Nej. Är din mamma från något annat land? Jag ba: Nej. Är din mormor från något annat land?” Jag ba: Nej. Är det någon annan släkting som är från något annat land? Jag ba: Kan jag vara mer tydlig? Det är ingen som är från något annat land, jag är svensk okej? Hon kunde inte få ihop det att jag har en pappa som är blond och att jag ändå har en mörk hudfärg. Hon gick ändå runt och funderade på det. Det var så himla konstigt för henne hela grejen. Hon kunde inte få ihop det att jag var mörkhyad, gick inte ihop för henne.”

Miranda, 12 år

”Det är olika för man har olika skinn, olika örhängen, olika hår och olika ögon. Det är olika för olika vuxna också.”

Mille, 4 år

”Nu tar jag mig som ryss då, eftersom jag är det, så kan man säga det och direkt säger folk att de har trott att man när svensk, bla, bla, bla. Men då ska dom alltså hålla på så ska dom tro någonting om mig, jag är som alla andra, jag ska dricka vodka, jag ska hålla på och droga eftersom att de har fått för sig det. Jag är värsta rasisten, jag hatar allt och alla och så ska de hålla på och tracka mig för det. Men bara för att jag är något så ska det inte betyda att jag är en person bara för att jag föddes där, utan jag är ju den jag själv är.”

Sofia, 12 år

”Asså invandrare, vi är svartmålade allihopa. En går och gör ett rån i en skola, säg att det var en somalier och en arab. Man kommer att säga att alla araber och somalier är rånare. Alla är kriminella. Sen det roliga är, när svenskar säger sådär, de har glömt bort att Sveriges största rån var gjord av en grupp svenskar på 44 miljoner kronor.”

Adam, 15 år

”Till exempel i skolan, jag såg något Youtubeklipp där tre elever skrev exakt samma uppgift men de fick tre olika betyg. Jag tror det kan bero på att man ser ut på ett visst sätt, att man kommer från ett annat land eller att man har en annan religion. Det behöver inte vara de anledningarna, men om man har skrivit exakt samma uppsats, då blir det konstigt. Det är ett samhällsproblem, vi säger jobbintervjuer, om någon tjej med själ som heter något namn och har någon annan svensk med de har samma erfarenheter så tror jag att de är mest sannolikt att den svenske skulle komma in.

Dona, 14 år

3.3 Brist på mötesplatser

Vidare beskrev en del barn brister på fysiska platser i staden att umgås på. Eftersom både fritidsgårdar och ungdomshus inte alltid är öppna eller kräver förbokning av vissa lokaler upplevde en del att det kunde uppstå en begränsning i det sociala livet.

”Man vill ju typ hänga med kompisar ute ibland men då kan man inte gå till en skatepark, för då blir man bortjagad av dom eftersom vi inte skejtar. Och på en lekplats kan man inte vara för där är det små barn. För det är ju kul att vara på en lekplats och leka där men det är typ alltid någon sur mamma som typ bitch blickar dig, så man vill ju kunna ha ett ställe för oss barn utomhus också där det finns typ kompisgungor och grejer. Det är svårt att hitta ställen, Majken är en sån plats, men annars. Men ställen där man kan hänga liksom.”

Sofia, 12 år

”Man får leka ute.”

Ebba, 6 år

”Fler ställen att ta vägen typ. Asså för nu på sommaren är det fine, då kan man sitta varsomhelst. Asså vi satt på Stenpirens resecentrum i vintras liksom.”

Majsen, 16 år

”Asså, man luffar för att man inte har något att göra, det är sanningen, jag har själv luffat. Man vill umgås med sina vänner fast man har ingenstans att vara så man köper något man kan dricka och sen och pratar och går till ett ställe. Det är liksom kommunicering (umgänge), det är inte att luffa. Luffa det är mer såhär, man går in till stan där skriker man, men stan är ju öppet då och så för mig är det att luffa. Men det här med att man går ut på kvällen och dricker energidricka, det där är inte luffa för mig.”

Perinas, 13 år

3.4 Relationer

Det är inte självklart att barn upplever att de kan kommunicera med sina föräldrar och vårdnadshavare om saker som oroar dem. I dialogerna med barnen framgår det att yngre barn i större utsträckning vänder sig till sina föräldrar och vårdnadshavare medan äldre barn vänder sig till vänner. Det finns även barn som väljer att hålla saker för sig själva av olika anledningar.

”Jag skulle gå till mamma och pappa för att dom alltid finns där.”

Ebba, 6 år

”Jag skulle säga kompisar först definitivt, för det är typ alltid dom jag vänder mig till. Sen vet jag inte riktigt, för asså jag tror inte, jag tror faktiskt jag skulle prata med lärare eller folk här (Arena 29) innan jag pratar med mina föräldrar, för att, inte för att de är dåliga föräldrar utanför att de är överbeskyddande typ eller typ såhär, det blir lätt en stor grej av något litet liksom, en höna av en fjäder.”

Majsen, 16 år

”Asså om det är något personligt så tror jag att jag hade hållit det för mig själv och inte gått runt och sagt det till många. Men typ om det händer någonting med mina kompisar, så hade jag pratat med mina vänner och så.”

Julia, 15 år

”Jag tycker mormor och morfar lyssnar bäst för att de är bara två som är där och de har inga barn, så då blir det mycket lättare.”

Axel, 6 år

”Jag är en sådan person, det är inte jättebra, jag borde lära mig att inte göra det längre, men jag liksom, när jag möter svårigheter så brukar jag inte prata med någon, jag brukar bara liksom hålla det inom mig själv och försöka lösa det även om det inte går bra. Av någon anledning så blir det ofta att jag bara liksom sitter här med ett skolarbete som skulle vara inlämnat, men jag har inte gjort det för att det aldrig blev bra. Och så har jag liksom inte pratat med någon, den situationen hamnar jag i alldeles för ofta.”

Andrea, 13 år

”Asså familjegrrej, ja, jag har mått dåligt över det, men jag håller det inne. Ska jag gå till mina grabbar och säga: Mina föräldrar bråkar och så? Man håller inne det. Det är bättre än att säga till folk och dom vet. Jag kommer må dåligt för jag kommer tänka om de sprider det och de säger det där. Nuförtiden man kan inte lita på vem som helst, man kan inte ge och ta med vem som helst. Så hellre att hålla det inombords tills familjen löst det så. Man har lärt sig.”

Adam, 15 år

”Asså, jag tror för många hbtq-barn som kanske är upp-
vuxna i väldigt inte framåttänkande familjer, då kan det vara otroligt jobbigt att växa upp, och att man vet min mamma kanske inte accepterar mig eller så, då tror jag att man vänder sig till kompisar, skolkurator eller ungdomsmottagningen. Jag tror det beror väldigt mycket på vilket problem, kultur och mycket såhär hemförhållanden, vilka frågor man vänder sig till vart.”

Vera, 15 år

3.5 Ekonomiska förutsättningar

Pengar spelar roll och mer eller mindre tillgång till det påverkar barnen. Under dialogerna med barnen framgick det också att det finns olika anledningar till varför barn hade olika förutsättningar att leva sina liv som de önskar. Den direkta familjens situation ger olika förutsättningar för barn, därför är familjens socioekonomiska status en viktig faktor att ta hänsyn till när det kommer till barns möjligheter i staden.

”Det kan ju vara en familj som, men till exempel om man har skilda föräldrar, om man är ensam förälder så kanske man har mindre pengar i familjen också.”

Miranda, 12 år

”Typ om det är en förälder och den har tre barn, så kan det vara lite jobbigt om en är bebis och man kanske behöver byta blöja ibland.”

Ebba, 6 år

”Om man har föräldrar som mår dåligt och tar mycket av pengarna till psykologisk hjälp kanske eller att de inte ens orkar jobba, att det är för mycket för dom. Eller att den personen är sjuk i typ cancer och behöver betala mycket för operationer eller något sånt.”

Sofia, 12 år

Bristen på pengar kan i vissa fall hindra barnen att ta del i socialt umgänge med vänner. Att vara tvungen att avstå vissa aktiviteter kan i förlängning skapa en känsla av utanförskap och otillräcklighet. Vidare skapar bristen av pengar begränsningar i mobilitet, vilket gör att barn inte kan röra sig fritt i staden.

”Det enda som vi kunde göra, det är på sommaren och det är att simma. Och nu har de tagit bort att det är gratis för oss, man vill att vi ska paya (betala) 60 kronor varje gång vi ska simma.”

Ali, 15 år

”Just den här grejen med pengar, jag går ju på en skola där det är väldigt olika hur mycket pengar man har. Vissa har råd med guldpass varje år och liksom sticker till Liseberg hela tiden och gör massa grejer, fikar på rasterna medan alla inte har råd med det. Så pengar har blivit en sån stor grej liksom. Vi hade övernattnig nu med kompisarna och då hjälptes vi ju åt med att betala för olika grejer. Då var det jag och en kompis som funderade på detta, för det brukar landa på så himla mycket pengar, och då är vi ändå sju personer. Så jag sa det: Men kan det inte räcka med typ någon påse chips? Men nej, vi ska hyra film, vi ska köpa massa massa godis och grejer och det är en sån självklarhet att alla ska betala det.”

Miranda, 12 år

”Till exempel. nu asså man har bestämt att vi inte ska få busskort på nu på sommaren och sen ska alla sommarjobba och sådär, hur ska vi ta oss till jobbet? Man ska hoppa på en spårvagn, så kommer typ tusen kronor gå till våra busskort. Så frågar de: Varför tjuvåker ni i våra spårvagnar?”

Adam, 15 år

3.6 (O)jämsällldhet

Barnen beskriver också fall av ojämsällldhet bland deras föräldrar. I samtalen framgår det att det observerat olikheter i arbetsvillkor på grund av kön. Den diskriminering som de ger uttryck för är ett problem som de är medvetna strider mot lagen.

”På jobbet kan det vara väldigt mycket problem med jämsällldhet också. För min mamma och hennes pojkvän de jobbar på samma jobb och de har exakt samma jobb (tjänst) men han tjänar typ två gånger mer än vad hon gör. Vi har inte jämsällldhet, folk säger det, men det har vi inte. Det står typ i lagboken att vi ska ha jämsällldhet, men det har vi inte.”

Lisa, 12 år

”Till exempel min mamma hon jobbar och jobbar väldigt mycket. Men hon har ju då en kollega, han jobbar typ hälften av vad hon jobbar, han tar inte emot några patienter utan bara sitter och skriver på massa papper. Min mamma tar emot patienter och skriver på papper, då får han tre gånger så mycket mer pengar som henne. Jag menar är det bra för att vi har en annan religion eller är från ett annat land, eller för att hon är kvinna som det påverkas? Det ska inte vara så med jämsällldheten, det står ju överallt. Jag känner att de inte är rättvist att det är så. Jag tycker att, jobbar man mindre så kanske man inte får exakt lika mycket som en person som jobbar mycket, det behöver inte vara såhär extremt stor skillnad.”

Sofia, 12 år

4 Sammanfattande reflektioner

Dialogerna med barnen gav ett antal insikter och även om de inte har en generaliserande kraft, så är de av nytta i stadens fortsatta barnrättsarbete. Det är glädjande att barnkonventionen är välkänd bland barnen och att de har goda kunskaper om sina rättigheter, unga såväl som äldre barn. De visar också på att de har en bredare förståelse för sina rättigheter när de exemplifierar rätten till skydd mot diskriminering på grund av exempelvis kön, sexuell läggning och hudfärg. Dock finns det en tvåsidig medvetenhet bland barnen kring dessa rättigheter. Det faktum att de känner till sina rättigheter gör de inte mindre medvetna om vilka utmaningar Göteborgs Stad står inför idag. Under dialogerna framgår det att barnen själva har erfarenheter av inskränkningar av deras rättigheter, alltifrån erfarenheter av rasism till nekade påverkansmöjligheter i skolan.

Vidare ser barnen att staden varit framgångsrik i att säkra grundläggande rättigheter för alla barn i Göteborg. Med det menar barnen att de anser att det finns tillgång till mat, husrum och utbildning för alla barn i Göteborg. De är rättigheter som de tar för givet. Det bör dock lyftas fram att det finns barn i Göteborg som har en annan syn på dessa rättigheter, framförallt i de grupper som lever utanför det sociala skyddsnätet. Några av dessa grupper är exempelvis barn i migration, papperslösa barn och barn som lever i fattigdom.

Vidare är barnen tydliga med att påpeka att livsförutsättningar i ett större perspektiv skiljer sig beroende på vilken stadsdel en bor i och vilken familj en tillhör. Segregationen är en känd problematik och det är något som barnen inte är rädda för att samtala kring. De uttrycker en socioekonomisk faktor som verkar på både familj och stadsdelsnivå. I dialogerna med barnen så problematiseras exempelvis varierande skolkvalité beroende på geografiskt läge i staden. Barnen menar att det finns stadsdelar som är mer resursstarka och har tillgång till bättre personal på sina skolor. På samma sätt finns de stadsdelar som anses vara mindre resursstarka och därför inte har tillgång till lika bra personal. Enligt barnen blir konsekvenserna att barn från olika delar av Göteborg inte får en lika god utbildning och därav olika förutsättningar för framtiden.

När barnen resonerar kring den enskilda familjens socioekonomiska bakgrund beskriver de att tillgången till pengar spelar roll. Familjens egna resurser kan antingen skapa fler möjligheter för barnen att utforma sin egen fritid eller begränsa deras möjligheter. Det gäller olika fritidsintressen till socialt umgänge och rörlighet i staden. En viktig faktor i detta menar barnen är t.ex. föräldrarnas egen kännedom kring kostnadsfria aktiviteter för barn i staden.

En ytterligare aspekt är om barnen aktivt uppmuntras att delta i olika aktiviteter riktade mot barn. Eftersom barns rätt till fritid är högt prioriterad bland barnen är detta en angelägen fråga. Barnen beskriver fritiden som en av de få arenor som de har möjligheter att bestämma

över, dels genom att få sysselsätta sig i egna intressen samt att bilda relationer utanför familj och skola. De menar att barn utvecklar sin sociala kompetens och kan genom egenvalda aktiviteter öka sina prestationer överlag. Det är också därför de lyfter fram ungdomshus och fritidsgårdar som viktiga forum för barn då de skapar förutsättningar för alla barn att ha en fritid oavsett socioekonomisk status och geografisk tillhörighet. Barnen ser dessa forum som ”möjliggörare” då det upplever att de kan få rätt stöd i det de önskar att få göra eller åstadkomma.

I dialogerna med barnen framgår det att såväl unga som äldre barn ser föräldrar och vårdnadshavare som lämpade att avgöra barnens bästa. Även om en del barn skulle argumentera emot detta finns det också en också en uttalad medvetenhet om att det vuxna inflytandet har ger ett mer erfaret perspektiv. Av denna anledning ser barnen också att föräldrar och vårdnadshavare i det stora bör bestämma över barnen. Det är dock viktigt för barnen att poängtera att det finns saker som barn själva bör bestämma över. Barnen uttryckte att de i enlighet med barnkonventionens principer också får vara med och påverka sitt liv beroende på ålder och mognad. De beskriver det som att föräldrarna släpper på tyglarna ju äldre de blir och att det är en viktig process för att de ska utvecklas som individer. Att få lära sig ta ansvar är en del av att bli en egen person menar de.

Det finns också de arenor som barnen anser att de bör ha mer inflytande i men som visar på skilda erfarenheter i dialogerna. En sådan arena är skolan som både är en verksamhet riktad mot barn och för barn. I skolans värld finns avgränsade forum för elevers inflytande i exempelvis elevråd och klassråd. I dialogerna med barnen fanns de som var positivt inställda till forumen och ansåg att de hade utrymme att uttrycka sina åsikter och bli hörda.

Men det fanns också barn som upplevde forumen som kraftlösa då de bemöttes med nonchalans. När barnen inte upplever att deras åsikter eller förslag tas emot eller bemöts med allvar blir andra arenor som ungdomshus och fritidsgårdar allt viktigare. Där upplever barnen att de åtminstone kan bli hörda och få vägledning även om det inte alltid är de optimala instanserna enligt de själva. Det ska tilläggas att även bland andra grupper av barn i staden uttrycks vikten och behovet av mötesplatser, inte minst bland unga med funktionsnedsättning och unga hbtq-personer.

Dialogerna med barnen indikerar att det finns ett antal utvecklingsområden för staden att ta sig an när det kommer till efterlevnaden av barnkonventionen. Det handlar om att säkerställa att de verksamheter som riktar sig mot barn eller berör barn ska vara en tillgänglig miljö och erbjuda likvärdig service. Det innebär också att säkerställa möjligheter för barn att få yttra sina åsikter och skapa institutionellt utrymme för dem att påverka saker som berör de själva.

